

ARBEIDSMARKT EN OPLEIDINGEN

POSITION PAPER

‘Van onzichtbaar naar onmisbaar’

Over krapte, instroom en toekomst van het constructeursvak

Teruglopende belangstelling voor technische opleidingen

Personeelstekort in techniek neemt toe

Waar blijft de nieuwe lichte constructeurs?

Over krapte, instroom en toekomst van het constructeursvak

‘Van onzichtbaar naar onmisbaar’

Inleiding

De vraag naar constructeurs groeit structureel door de toenemende complexiteit van bouw- en infraprojecten, de grote vervangings- en renovatieopgave en de groeiende aandacht voor constructieve veiligheid en duurzaamheid. Tegelijkertijd staat de instroom van nieuwe constructeurs onder druk. Minder jongeren kiezen voor techniek, de cohorten in technische opleidingen worden kleiner en slechts een beperkt deel specialiseert zich in de richting van constructief ontwerpen. Hierdoor ontstaat een structurele kloof tussen vraag en aanbod.

En voor alle duidelijkheid, dit probleem is niet tijdelijk en zeker ook niet nieuw. Immers, de komende jaren zal naar verwachting de instroom (nog) verder afnemen, terwijl aan de andere kant de vraag naar constructieve expertise juist toeneemt. De arbeidsmarktkrapte wordt versterkt door vergrijzing en uitstroom uit het vak. Tegelijk speelt het imago van het constructeursvak een belangrijke rol: essentieel

maar onzichtbaar, inhoudelijk innovatief maar voor jongeren onvoldoende herkenbaar.

De oplossing ligt niet alleen bij het onderwijs of de overheid. De sector zelf heeft namelijk hier een duidelijke verantwoordelijkheid. Door het vak zichtbaarder te maken, actief te investeren in nieuwe generaties en onderwijs en praktijk sterker te verbinden, kan de instroom worden vergroot en vakkennis worden behouden. VNconstructeurs wil hierin een verbindende en aanjagende rol spelen.

1. De context: groeiende vraag, krimpende instroom

Nederland staat voor een enorme bouw- en renovatieopgave. De vervanging van infrastructuur, de versnelling van woningbouw en de verduurzaming van de gebouwde omgeving vragen om hoogwaardige constructieve expertise. Tegelijkertijd groeit ook de complexiteit van projecten. Met zichtbare veranderingen aan de gestelde eisen aan de

constructeur tot gevolg. Het combineren van veiligheid, duurzaamheid en andere prestaties vraagt om een meer integrale benadering van de constructeur en dus ook om bredere en diepere kennis. Dat vergt tevens een aanpassing van het curriculum en de druk daarop.

Daar tegenover staat een afnemende instroom in technische opleidingen. Hoewel specifieke cijfers voor constructeurs moeilijk te duiden laten brede onderwijsdata echter wel een duidelijke trend zien. Universiteiten en hogescholen signaleren dat de instroom in technische studies al meerdere jaren onder druk staat en dat toekomstige cohorten kleiner zijn. De conclusie is duidelijk: de vraag naar constructeurs groeit, terwijl de instroom afneemt. De huidige arbeidsmarktkrapte is geen conjunctureel verschijnsel. De sector ziet een samenloop van structurele factoren: dalende instroom, vergrijzing en een groeiende vraag naar gespecialiseerde kennis.

velen gezien als de ruggengraat van bouw en infrastructuur, maar hun werk is voor het grote publiek grotendeels onzichtbaar. En het vak is dus ook bij veel jongeren onbekend. Dat beïnvloedt studiekeuzes.

Daarnaast bestaat nog regelmatig het beeld dat de bouw en het constructeursvak traditioneel en weinig innovatief zijn. Dat beeld strookt echter niet met de werkelijkheid. Digitalisering, BIM, parametrisch ontwerpen, materiaalinnovatie en systeendenken maken het vak juist technischer en innovatiever.

De constructeur ontwikkelt zich van specialist naar integraal adviseur, betrokken bij maakbaarheid, duurzaamheid en veiligheid vanaf de start van projecten.

3. Veel initiatieven, maar nog onvoldoende effect

Nederland kent een groot aantal programma's om jongeren voor techniek te interesseren, waaronder Girlsday, Civiele helden, Sterk Techniekonderwijs, Techniepact en diverse sectorinitiatieven van onder andere Bouwend Nederland. Deze bereiken gezamenlijk grote groepen leerlingen en studenten. Hoewel het bijdraagt aan meer instroom in technische opleidingen vertaalt deze aandacht zich nog onvoldoende naar een groeiende instroom in constructieve richtingen. Het probleem ligt dan ook niet alleen in het ontbreken van initiatieven, maar in de aansluiting tussen onderwijs, beroepsbeeld en praktijk.

4. De rol van de sector zelf

De oplossing ligt dan ook niet uitsluitend bij het onderwijs of de overheid. De sector heeft een eigen verantwoordelijkheid om het vak zichtbaar, toegankelijk en toekomstgericht te maken.

“Het probleem is niet dat we in een dip zitten. Alles wijst erop dat de instroom de komende jaren verder afneemt, terwijl de vraag groeit. Dat maakt het een structureel vraagstuk.”

► Mariëlle Rutten

Zonder ingrijpen zal de kloof tussen vraag en aanbod verder toenemen, met gevolgen voor kwaliteit, veiligheid en tempo van de bouwopgave.

2. Het imago van het vak: essentieel maar onvoldoende zichtbaar

Het constructeursvak bevindt zich tegelijkertijd wel in een overgangsfase. Waar het vak namelijk lange tijd werd gezien als technisch en vooral op de achtergrond opererend, groeit het besef dat constructeurs een sleutelrol spelen in veiligheid, duurzaamheid en innovatie.

Met andere woorden, constructeurs worden binnen de sector door

“We zijn een essentieel beroep, maar niet zichtbaar. Jongeren kiezen niet voor een vak dat ze niet kennen. Het is de verantwoordelijkheid van de sector zelf om dit imago te verbeteren.”

► Mariëlle Rutten

“Er zijn veel goede initiatieven. De vraag is niet of er nog één bij moet, maar hoe wij als sector daar beter op gaan aansluiten.”

► Mariëlle Rutten

“Binnen de constructieve sector zegt iedereen dat er te weinig mensen zijn. Maar de echte vraag is: Wat doen we er zelf aan om dit te verbeteren?”

► Mariëlle Rutten

Binnen veel organisaties bestaan al mentorprogramma's, traineeships en interne opleidingsroutes. Deze blijken cruciaal om jonge constructeurs te behouden en hun ontwikkeling te versnellen. Het delen en

opschalen van deze praktijken kan de sector als geheel versterken.

5. Agenda voor actie

Om de instroom te vergroten en vakkennis te behouden, ziet VNconstructeurs een samenhangende agenda langs vier lijnen.

De **eerste lijn** is het actief investeren in nieuwe instroom. Bedrijven spelen een sleutelrol in het opleiden en begeleiden van starters. Intensieve begeleiding, mentorprogramma's en vroege verbinding met studenten vergroten niet alleen de instroom, maar ook het behoud van talent.

De **tweede lijn** is het versterken van de verbinding tussen onderwijs en praktijk. Structurele terugkoppeling vanuit het werkveld, betrokkenheid bij curriculumontwikkeling en het zichtbaar maken van het vak binnen technische opleidingen kunnen de aansluiting verbeteren. Overigens zijn we als brancheorganisatie al betrokken bij een betere aansluiting van de onderwijsinhoud op de eisen van de praktijk. Deze activiteit moeten we verder gaan uitbouwen.

De **derde lijn** is het versterken van zichtbaarheid en imago. Het vak moet herkenbaar worden voor jongeren, niet alleen als technisch uitdagend maar ook als maatschappelijk relevant. Rolmodellen, zichtbaarheid in onderwijs en het actief tonen van de impact van constructeurs op veiligheid en duurzaamheid zijn hierin essentieel.

De **vierde lijn** richt zich op het behouden en verbeteren van het kennisniveau van de constructeur

6. De rol van VNconstructeurs

VNconstructeurs wil binnen dit vraagstuk een verbindende en aanjagende rol spelen. De vereniging kan signalen uit de sector bundelen, de dialoog met onderwijs versterken, best practices delen en bijdragen aan een sterker en zichtbaarder beroepsbeeld. Een goed voorbeeld daarvan is studenten meer de ruimte geven op de Dag van de Constructeur. Zo kunnen studenten met een constructieve opleiding het evenement gratis bezoeken. Daarnaast kunnen studenten zich met een pitch van hun afstudeeronderzoek in de kijker van bedrijven spelen. Maar ook de inzet van praktijkdocenten op TU's en Hogescholen is een actie om het constructeursvak bij de aankomende generatie onder de aandacht te brengen. En om de kennis uit de praktijk in het onderwijs te verankeren

De ambitie is niet alleen het vergroten van instroom, maar ook het behouden en ontwikkelen van vakkennis. Daarmee draagt de sector bij aan een veilige, duurzame en toekomstbestendige gebouwde omgeving.

Conclusie

De arbeidsmarktkrapte in het constructeursvak is structureel en vraagt om gezamenlijke actie(s). Minder instroom, meer vraag en groeiende complexiteit maken dat de sector nu moet handelen. Door het vak zichtbaar te maken, actief te investeren in nieuwe generaties en onderwijs en praktijk beter te verbinden, kan de trend worden gekeerd.

De toekomst van het constructeursvak wordt vandaag gevormd.

Contact

Vereniging Nederlandse Constructeurs
T: 085- 4016347
E: secretariaat@vnconstructeurs.nl

VNconstructeurs
voor veilige en duurzame constructies